

LA PLAÇA DEL DIAMANT

Tercer i quart d'ESO

NOTA PER ALS PROFESSORS I PROFESSORES

Aquestes activitats estan orientades cap a la matèria de Llengua Catalana i Literatura, però també poden resultar molt útils per a crèdits variables com el de Teatre. Hem intentat que tots els exercicis siguin versàtils a fi i efecte que puguin ser adaptats a la seqüència didàctica. Les fitxes tenen exercicis per a abans i després de la representació, i les activitats possibiliten diferents temporitzacions.

ABANS DE L'ESPECTACLE

1. La plaça del Diamant és una novel·la escrita per Mercè Rodoreda.

La vida de Mercè Rodoreda té un gran interès per entendre el procés de creació de la seva obra i, concretament de: La plaça del Diamant. És per això que us proposem un seguit d'activitats que us permetran de conèixer una mica el camí que va haver de recórrer una noia sense estudis per arribar a esdevenir l'autora de "La plaça del Diamant", considerada segons molts crítics, la millor novel·la en llengua catalana del segle XX.

Fes una recerca per Internet sobre la seva vida i trajectòria professional.

- a) Quins són els fets més importants que van marcar la vida de l'autora i les seves novel·les.

.....

.....

.....

.....

.....

- b) Completeu el següent eix cronològic, tot anotant els fets més importants de la vida de Mercè Rodoreda esmentats en l'activitat anterior, entre altres, de la vida política i social espanyola i de la vida social i política catalana.

VIDA DE MERCÈ RODOREDA	VIDA POLÍTICA I SOCIAL ESPANYOLA	VIDA POLÍTICA I SOCIAL CATALANA

c) Situeu aquests fets de la història de Catalunya en una taula per confeccionar un eix cronològic de l'època.

- Creació de la Divisió Azul, amb què Espanya ajuda Alemanya en la Segona Guerra Mundial
- L'ONU condemna el règim franquista
- Bombardeigs sobre Barcelona. Fets de maig
- Creació a Barcelona del barri del Polvorí, per ubicar-hi els barraquistes amb motiu de la celebració del Congrés Eucarístic
- Francesc Macià proclama la República Catalana
- Fi de la Guerra Civil espanyola
- Lluís Companys, president de la Generalitat
- Afusellament de Lluís Companys.
- Josep Irla, president de la Generalitat a l'exili
- Inici de l'activitat guerrillera antifranquista del maquis
- Victòria electoral del Front d'Esquerres i alliberament de Companys
- Estatut d'Autonomia de Catalunya
- Fets d'octubre. Suspensió de l'Estatut d'Autonomia i empresonament de Lluís Companys
- Ofensiva franquista sobre Catalunya. Batalla de l'Ebre
- Començament de la Guerra Civil espanyola
- Fi de la Segona Guerra Mundial
- Repressió franquista contra l'oposició a la dictadura

2. Figures retòriques

a) Classifiqueu les citacions següents segons la figura retòrica que exemplifiquen. Destrieu entre sinestèsies, metonímies i hipèrboles.

1. Em vaig adormir amb el cap que se'm partia
2. amb les barnilles de les costelles que els foradaven la pell
3. un crit d'or que pujava amunt
4. crit de llum i d'ales per damunt del terrat
5. tenia molta matinada a dins

b) En moments determinats i ben significatius de la novel·la, hi apareixen al·legories. Busca-les en el text i analitza els moments en els quals s'utilitzen, què li succeeix a la protagonista i com se sent.

.....

.....

.....

.....

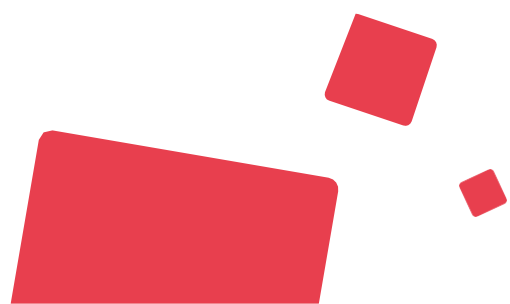
.....

.....

.....

.....

.....

3. Llegiu aquest fragment de La plaça del Diamant i respon les preguntes que trobareu al final.

“La professora se’l va mirar i li va dir si volia quedar-se; i el nen, ni mitja paraula; aleshores ella em va mirar i jo la vaig mirar i vaig dir que havíem fet el viatge per dur el nen a la colònia i que ja que l’hi havíem dut s’hi havia de quedar; i la professora va dir mirant-me molt de dret però amb una mirada dolça, que tots aquells nens acabaven d’arribar i que potser el meu nen no feia per aquella casa. Se’l va tornar a mirar i em vaig ben adonar que el mirava i el veia com era: com una flor. (...) I vaig dir que el deixava, i amb la Julieta vam començar a caminar cap a la porta i aleshores el nen se’m va tirar a sobre com una serp desesperada i plorant a llàgrima viva cridava que no el deixés, que volia estar a casa, que les colònies no li agradaven, que no el deixés i que no el deixés i que no el deixés. I jo em vagi haver de fer un cor de fusta i el vaig apartar i vaig dir-li que no fes més exageracions, perquè no en treia res, que s’havia de quedar i que es quedaria.” (cap. XXXII)

a) Canvieu les conjuncions copulatives per altres de possibles. També podeu fer servir la juxtaposició.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) El text resultant d'aquests canvis reproduïx millor l'espontaneïtat de la parla o més aviat sembla un text més formal? Expliqueu per què.

.....

.....

.....

.....

c) Localitzeu tots els pronoms febles de tercera persona que hi hagi al text i indiqueu quina funció sintàctica fan.

.....

.....

.....

.....

4. Punt de vista

a) Busqueu informació sobre els diferents tipus de veus narratives que hi ha i esbrina quin tipus de veus s'utilitza en la novel·la.

.....

.....

.....

.....

b) La protagonista és una narradora omniscient? Per què?

.....

.....

.....

.....

.....

c) Aquest narrador, penseu que explica els esdeveniments de manera objectiva o subjectiva? Justifiqueu la resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

d) Passeu algun fragment de la novel·la a tercera persona. Què heu hagut de canviar?

.....

.....

.....

.....

.....

5. La plaça del Diamant és una de les obres clau de la literatura catalana. Completeu el següent quadre, on apareixen altres obres significatives de l'esmentat període.

TÍTOL	AUTOR	GÈNERE
La plaça del Diamant		
Ball robat		
El quadern gris		
L'Atlàntida		
Primera història d'Ester		
El cafè de la Marina		
Horacianes		
Passeig d'aniversari		
Les dones i els dies		
Sol i de dol		

6. Novel·la psicològica.

“La plaça del Diamant és, entre d’altres lectures possibles, una novel·la psicològica centrada en un personatge femení, Natàlia-Colometa (...). Aquesta figura, empesa per l’inexorable pas del temps i per les circumstàncies històriques, semblantment al microcosmos on viu ben arrelada; la guerra representarà la presa de consciència i, posteriorment, la destrucció del seu món i la postguerra una existència exempta de vitalitat i marcada per la marginació. Perquè, La plaça del Diamant, diferentment d’Aloma, no segueix l’esquema clàssic de novel·la psicològica en el qual veiem la protagonista enfrontada amb un món que n’era, a més, el marc, sinó que hi ha una íntima i estreta fusió entre ambdós.”

Carme Arnau, Història de la literatura catalana

a) Busqueu el concepte de novel·la psicològica i expliqueu-lo. Esmenteu alguns autors que l’hagin conreat.

.....

.....

.....

.....

b) A partir de l’apartat anterior, i del text de Carme Arnau, valoreu en quins aspectes La plaça del Diamant és una novel·la psicològica.

.....

.....

.....

.....

7. Personatges

En la novel·la la Natàlia té dos marits. Tots dos tenen una personalitat molt diferent i incideixen de diferent manera en la personalitat de la protagonista.

a) Exposeu la vostra opinió personal al voltant de la relació que hi ha entre la Natàlia i en Quimet. Feu-hi constar els arguments que donin suport a la vostra opinió.

.....

.....

.....

.....

.....

b) Ara compareu l'actitud d'en Quimet envers la Natàlia amb la qual més tard té amb l'Antoni, el segon marit de la Natàlia.

.....

.....

.....

.....

.....

EL COL·LOQUI AMB ELS ACTORS

Al final de l'obra tindreu l'oportunitat de parlar amb els actors que han representat l'obra *La plaça del Diamant*. És una oportunitat que tindreu poques vegades: poder parlar, just al final de l'obra, amb els actors que l'acaben de representar. A continuació teniu una sèrie de suggeriments per enfocar el col·loqui:

- Principals dificultats a l'hora de convertir una novel·la en un text teatral.
- Valoració sobre el registre de llenguatge emprat: s'ha respectat el llenguatge de la novel·la o s'hi ha fet adaptacions i modificacions? Si és així, per què s'han fet?
- Com s'han repartit els actors els personatges que els ha tocat representar.

DESPRÉS DE L'ESPECTACLE

Amb el temps s'han fet diversos muntatges teatrals de *La plaça del Diamant*, a destacar el muntatge que es va fer al TNC dirigit per Toni Cazares amb Silvia Bel com a Colometa i les diferents versions que n'ha fet el director Joan Ollé, amb Montserrat Carulla, Rosa Renom, i Mercè Pons, o bé amb Jessica Lange, i la darrera amb Lolita Flores

8. Projecte.

- a) Rellegiu el primer capítol i convertiu-lo en una escena teatral. Repasseu les característiques d'aquest gènere.
- b) Com podeu anotar les descripcions físiques en aquest nou gènere?

.....

.....

.....

c) Què és una “acotació”?

.....

.....

.....

9. En grups heu de fer un projecte per tal de muntar *La plaça del Diamant* al vostre centre. Heu de pensar en els següents factors:

1. **So:** quins efectes sonors voleu posar i quin material tècnic necessiteu.
2. **Llums:** quants focus i en quina situació penseu instal·lar-los.
3. **Decorat:** com serà i quins materials necessiteu.
4. **Vestuari:** com ha de ser i qui se n'encarregarà de cosir-lo.
5. **Pressupost:** calculeu quants diners seran necessaris per a fer el vostre muntatge, com els podeu aconseguir (patrocinadors, venda d'entrades anticipades...)

10. Adaptacions audiovisuals.

a) L'any 1982, fou portada a la pantalla gran La plaça del Diamant. Feu la fitxa tècnica de la pel·lícula.

- Director:
- Actors:
- Indrets on es va rodar:
- Qui va elaborar el guió:
- Cinema on es va estrenar:
- Nombre d'espectadors que la van veure:
- Premis:
- Data de l'estrena:

- b) A continuació, pots trobar la cançó composta per a la banda sonora de la pel·lícula, amb lletra de Joan Ollé i música de Ramon Muntaner.

Tens els ulls plens de paraules,
la vida estesa al davant.
Aparador de joguines,
cançons fàcils de cantar.

Cançó d'un temps de tramvies
i carrers mal empedrats;
dies de sol i de pluja
barri amunt i barri avall.

Nits de lluna plena...
Somnis d'envelat...
Bella com una princesa
d'algun vell conte d'infants,
et veig ballar un vals de punta
a la plaça del Diamant.

I tu, al terrat,
estenant la roba
o asseguda cosint
sola, amb la tarda,
i voltada de baranes,
de vent i de blau.

Sentir que passen els dies
com si fos un joc d'atzar:
Una rosa per Sant Jordi
i flors negres per Tots Sants.

Xerrameca de botigues,
coloraines de mercat;
olor de sofre i de lluna

cada nit de Sant Joan.

Nits de lluna plena...
Somnis d'envelat...
L'ocell de la jovesa
pren el vol mirall enllà:
valsos que van i que vénen
a la plaça del Diamant.

I tu, al terrat,
estenant la roba
o asseguda cosint
sola, amb la tarda,
i voltada de baranes,
de vent i de blau.

Llargues tardes de diumenge
polsim de lluna als terrats,
quietud d'hivern al vespre
quan es fa fosc aviat.

Sentor de rosa perduda,
claror de vidre entelat,
joguina feta malbé,
cendra d'ocell estimat.

Nits de lluna plena...
Somnis d'envelat...
I quan la cançó s'acabi
una altra en començarà,
car tot gira, com els valsos
de la plaça del Diamant.

a) Dividiu les estrofes de la cançó segons les diferents etapes de la vida de la protagonista.

.....

.....

.....

.....

.....

b) Indiqueu les paraules o oracions clau que marquen els aspectes més importants de cadascuna d'aquestes etapes.

.....

.....

.....

.....

.....

c) Hi ha dues estrofes que es repeteixen i que reproduïxen gairebé literalment el text de la novel·la. Quin moment de la vida de la Natàlia assenyalen?

.....

.....

.....

.....

.....

- d) **Escriviu la lletra d'una cançó sobre qualsevol tema que us interessi, proveu de seguir l'estructura i la mètrica anterior. Podeu fer-la amb un nombre menor d'estrofa.**

transeduca

www.transeduca.com

info@transeduca.com

934 740 002